

Bilag 15: Nye anlægsbeløb i 2024 og 2025

Aarhus Kommune bruger cirka 2 mia. kr. årligt i gennemsnit til nye anlægsinvesteringer i perioden 2022-2025. Heraf finansieres cirka 1,1 mia. kr. årligt i gennemsnit af anlægsindtægter fra blandt andet grundsalg.

Blandt de væsentligste anlægsprojekter i perioden er de større byudviklingsprojekter (de bynære havnearealer, Godsbanen, Lisbjerg, Sydhavns kvarteret, Tage-Hansensgade/Amtssygehuset), vejprojekter under MOVE (mobilitets- og vejfond), Beder-Beringvejen, Viborgvej, aftalen om de udsatte boligområder, dagtilbuds- og skoleudbygning, energirenoveringer samt vedligeholdelse og genopretning af kommunale bygninger og veje. Hertil kommer en lang række mindre projekter.

I sidste års budget blev der lagt en langsigtet plan for investeringerne i 10-års perioden 2024-2033. For at imødekomme de nye investeringsbehov, der løbende viser sig i perioden, blev der ud af den samlede plan reserveret 80 mio. kr. årligt i en buffer, der fordeles for 2 år ad gangen. I dette års budget fordeles midlerne i bufferen i 2024 og 2025, og følgende fordeling er indarbejdet i budgetforslaget:

BØRN OG UNGE

Specialklassekapacitet

Antallet af børn, der har behov for specialklasseundervisning har i de seneste år været stigende, både i Aarhus og på landsplan. Samtidig viser de faktiske elevtal for specialklasserne de seneste fem år, at også andelen af specialklasseelever ud af den samlede population i alderen 6-15 år er stigende, hvor specialklasseprognosen og dermed fordelingen af anlægsmidler i Aarhus bygger på en fast procentandel af den generelle udvikling i det samlede antal af børn i alderen 6-15 år i kommunen. Hertil kommer, at presset på specialklassekapaciteten stiger yderligere som følge af, at Ankestyrelsen har besluttet, at elever, som vurderes at have behov for at gå i en specialklasse, skal tilbydes et specialtilbud inden for én måned, og ikke som hidtil ved det næstkommende skoleår.

På denne baggrund forventes der fra starten af skoleåret 2024/2025 at være behov for 175 specialklasser, svarende til en stigning på 39 klasser fra 2020/2021. Da der foruden undervisningslokaler også er behov for faglokaler, pædagogiske arbejdspladser og toiletter, medfører det en samlet udbygning på 311 enheder til en anlægssum på 217,4 mio. kr. Heraf tager skoleudbygningsprogram 2020 allerede højde for 234 enheder svarende til en anlægssum på 173,6 mio. kr. Det efterlader et nettoudbygningsbehov på 43,8 mio. kr. Hertil kommer, at Kaløvig skole skal udvides med én klasse svarende til en anlægssum på ca. 3 mio. kr. I alt gives derfor 46,8 mio. kr., som fordeles med 23,4 mio. kr. i hvert af årene 2023 og 2024.

Genopretning på dagtilbudsområdet

I de seneste 12 år har RULL-programmet i Aarhus Kommune bidraget til at skabe tidssvarende fysiske rammer i dagtilbuddene. Hertil kommer en ny måde at betragte pædagogisk modernisering, fysiske rammer og organisering i en sammenhæng, som er bredt anerkendt uden for Aarhus

Kommunes grænser. Til trods for bæredygtige investeringer på dagtilbudsområdet, er der stadig børn i Aarhus, der på daglig basis befinder sig i utidssvarende fysiske rammer med et dårligt indeklima. Særligt dagtilbud som huses i slidte pavilloner, vurderes at kunne risikere sundheds- og sikkerhedsmæssige konsekvenser for børn og personale indenfor en kort årrække.

Børn og Unge har syv pavilloner med hver fire dagtilbudsgrupper fra 1997-1998, hvor der inden for få år vurderes at være behov for at fraflytte pavillonerne og opføre af erstatningsbyggeri. Nedrivning og erstatning af alle syv dagtilbudsafdelinger vurderes at koste 107,6 mio. kr. Der afsættes for nuværende 16,0 mio. kr. fordelt med 8,0 mio. kr. i hvert af årene 2023 og 2024 til erstatningsbyggeri til de mest skrøbelige og slidte pavilloner.

SOCIALOMRÅDET

Brandsikring af sociale tilbud

Der afsættes 2 mio. kr. i 2024 og 2025 til brandsikring af tilbud indenfor det specialiserede socialområde. Denne prioritering betyder, at forslagene fra screeningen af brandsikkerheden i alle tilbud kan implementeres i en praktisk hverdag, f.eks. ABA-anlæg, opgradering af visse bygningselementer, herunder branddøre m.v. Uddannelse, vejledning og instruktion af personale samt øvrige anbefalinger fra brandmyndighederne indgår også i arbejdet.

Modernisering af sociale tilbud med henblik på nygodkendelse af det sociale tilsyn

En række sociale tilbud i Sociale Forhold og Beskæftigelse har hidtil været godkendt af det sociale tilsyn som enheder med flere adresser. Som et led i at få de enkelte tilbud godkendt én for én skal tilbuddene nygodkendes. Det har afstedkommet krav om etablering af toilet og køkken i en række boliger. Der afsættes 8 mio. kr. i 2024 og 2025 til dette formål. Det er forventningen, at der kan blive behov for flere midler, end de 16 mio. kr. der afsættes i nærværende budgetforlig. Forligspartierne anmoder derfor Social Forhold og Beskæftigelse om at fremsende en indstilling med det samlede behov i forbindelse med nygodkendelse af tilbuddene samt en finansieringsplan herfor. Finansieringen kan hentes fra midler af afsat på driften, sparede vedligeholdelsesmidler i forbindelse med modernisering af tilbuddene, øvrige midler på anlægsområdet, herunder mindrebehov eller mindreforbrug ift. allerede afsatte midler, sparede tomgangsudgifter eller lignende.

ÆLDRE OG SUNDHED

Dagcentre

Antallet af ældre, der er brugere af et dagcenter, har været stigende de seneste år. For at imødekomme den øgede efterspørgsel, planlægges en ny struktur for dagcentrene, hvor der bl.a. etableres et nyt dagcenter på Graham Bells vej, hvor DemensCentrums tidligere bygninger ombygges og istandsættes. Desuden laves en udvidelse af det eksisterende dagcenter ved lokalcenteret i Kolt. Det er afsat samlet set 19 mio. kr. til det videre arbejde (13 mio. kr. i 2024 og 6 mio. kr. i 2025), og Sundhed og Omsorg anmodes om at arbejde videre med den samlede plan med afsæt i denne ramme.

Velfærdsteknologi

Der afsættes 3 mio. kr. i 2025 til udbygning af velfærdsteknologi i plejeboliger.

Renovering af toilet og baderum

Plejhjemsbaderum i plejeboliger har en væsentlig arbejdsmiljømæssig vinkel for plejepersonalet, når beboeren skal have hjælp i forhold til toiletbesøg og øvrigt brug af baderum. Det medfører krav til indretningen af plejhjemsbaderum. En stor del af renoveringerne er allerede finansieret i tidligere års budgetforhandlinger, dog med undtagelse af 30 plejeboliger på Egely. Derfor afsættes 3 mio. kr. i 2024, så Sundhed og Omsorg kan færdiggøre renoveringen af baderummene.

FRITID OG IDRÆT

Familiebad

Der er stor efterspørgsel efter et familiesvømmebad i Aarhus, som børnefamilier i øjeblikket må køre ud af byen for at opleve. Familiebadet skal erstatte det nuværende Gellerupbad og placeres i sammenhæng med det nye Sports- og Kulturcampus og den nye skole i Gellerup. Udover at tilbyde aarhusianerne en efterspurgt facilitet, understøtter familiebadet også den positive udvikling, som området oplever, og vil bidrage til at tiltrække besøgende fra andre bydele.

Der afsættes 15 mio. kr. fra anlægsbufferen i 2025 til opførelsen af familiebadet. De resterende 35 mio. kr. finansieres via de fælles midler i Teknik og Miljø til genopretning af bygninger, da det ikke længere vil være nødvendigt at renovere Gellerupbadet, der ellers stod overfor en omfattende renovering.

Hvis der bliver behov for det, vil der være mulighed for at fremrykke midler til genopretning afsat i investeringsplanen, også fra årene efter 2025. I forbindelse med fremtidige udmøntninger fra anlægsbufferen kan det ligeledes tages op, om der er behov for at afsætte yderligere midler hertil.

Forøgelse af garantiramme hos Kultur og Borgerservice

Kommunegarantierne hos Kultur og Borgerservice anvendes til at gøre sports- og kulturforeninger og -institutioner i stand til at optage lån til anlægsprojekter, og er ofte nødvendige for at de kan etablere idræts- og fritidsfaciliteter. Efterspørgslen efter nye faciliteter viser, at der er pres på Kultur og Borgerservices garantiramme (kautionsmulighed).

For at kunne fortsætte og udvide den praksis, hvor foreningerne bidrager med væsentlig medfinansiering af nye faciliteter, foreslås en forhøjelse af garantirammen til 40 mio. kr. årligt fra 2022 og overførselsadgangen mellem årene opjusteres til +/- 40 mio. kr. En kommunal garantistillelse påvirker ikke råderummet, men vil være likviditetskrævende, da garantistillelser modregnes i kommunens låneramme.

KULTUR

Ungdomskulturhuset

Ungdomskulturhuset flyttede i 2019 ind i lokaler i det tidligere amtssygehus. Huset har gennemgået en større renovering, men der er stadig et stort behov for investeringer i bygningen for at kunne udnytte bygningen optimalt og sikre, at bygningen også kan anvendes som nu, når Amtssygehuset er udviklet med blandt andet boliger. Eksempelvis vil der skulle ske en lydisolering af bygningen.

Den endelige udviklingsplan for Amtssygehuset forventes fremsendt til byrådet ultimo 2022. Renoveringen af og investeringerne i Ungdomskulturhuset skal respektere den endelige udviklingsplan samt øvrige rammer og krav i området. Kultur og Borgerservice inddrager Teknik og Miljø i, hvilke renoveringer og investeringer i Ungdomskulturhuset, der på den baggrund vil være nødvendige og hensigtsmæssige at gennemføre. Der afsættes hertil årligt 2 mio. kr. i 2024 og 2025.

Vedligeholdelse af kulturbygninger

En stor del af bygningsmassen under Kulturforvaltningen kræver snarlige investeringer i vedligehold, genopretning og klimatilpasninger, som det ikke er muligt at afholde indenfor de eksisterende vedligeholdelsesbudgetter for kulturbygninger eller de tværgående genopretningspuljer.

Da udfordringen med vedligeholdelse og genopretning forventes at være varig, afsættes i budgettet 1 mio. kr. årligt fra 2024 fra anlægsbufferen som permanent pulje til vedligehold af kulturbygninger.

Omdannelse af Musikhusparken

I de kommende år realiseres ARoS´ Next Level projektet. I den forbindelse skal der i samarbejde mellem Musikhuset, ARoS, og de omkringliggende kulturinstitutioner skabes en ny bypark i den eksisterende Musikhuspark og området mellem Musikhuset og Aros (Amfiscenen). Der blev i investeringsplanen 2024-2033 afsat kommunal medfinansiering hertil.

RealDania har bevilget 16 mio. kr. til omdannelsen af Musikhusparken. RealDania har samtidig oplyst, at den samlede finansiering skal være på plads, inden der laves en egentlig projektorganisation og dermed igangsætning af projektet. Der er tale om et projekt til samlet set 42 mio. kr. Der udestår finansiering på 12 mio. kr. Omdannelsen af Musikhusparken bør ske i sammenhæng med opførelsen af Next Level, hvilket understøttes af det igangværende lokalplanarbejde.

Kultur og Borgerservice anmodes derfor om at fortsætte bestræbelserne på at finde finansieringsmankoen via søgning af midler hos fonde. Skulle det mod forventning ikke ske, skal den resterende manko tilvejebringes på baggrund af oplæg fra Borgmesterens afdeling, Kultur og Borgerservice og Teknik og Miljø. Der er dermed garanti for, at den resterende manko finansieres, og projektet kan igangsættes.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og skov

Aarhus har store ambitioner for naturen og der skal skabes det rette grundlag for store grønne investeringer de kommende år. De grønne investeringer skal sikre mere skov, parker og træer i byen, men også initiativer i søer, å og bugt. Med andre ord skal der være indsatser i alle dele af kommunen. På den baggrund anbefales det at igangsætte grundlaget for de grønne investeringer ved at afsætte 10 mio. kr. i hvert af årene 2024 og 2025. Midlerne skal supplere de allerede afsatte midler til miljø og biodiversitet i Investeringsplan 2024-2033. For at komme helt i mål vil der skulle sættes yderligere midler af i kommende år samtidig med, at der også vil ske investeringer på området i regi af klimaplanen.

Cykelpulje

Aarhus er en cykelby, og cyklen skal være en attraktiv mulighed for så mange borgere som muligt. Cykelhandlingsplanen fra 2017 beskriver en lang række indsatsområder, hvor et sammenhængende cykelrutenet er det primære. Mange cykelinitiativer er allerede gennemført, men der er også fortsat brug for forbedringer i fremkommelighed, sikkerhed og fleksibilitet for cyklisterne i Aarhus. I regi af Infrastrukturplan 2035, som er aftalt mellem alle Folketingets partier, er der afsat betydelige puljer til at fremme cyklismen. Det forudsættes, at Aarhus Kommune søger midler herfra. Derudover afsættes 20 mio. kroner i 2024 og 2025 til en kommunal cykelpulje, som udmøntes på baggrund af et oplæg fra Teknik og Miljø om de væsentligste behov for kvalitetsløft. Pengene tages fra den samlede pulje på 200 mio. kroner, som i investeringsplanen er afsat som reservebeløb til infrastruktur (cykler) i 2033, idet der fremrykkes 20 mio. kroner til hver af årene 2024 og 2025.

Puljer fra investeringsplan 2024-2033

På Teknik og Miljø's område er der herudover en række puljer, der ikke er knyttet op på konkrete enkeltprojekter og hvorfra der kan ske udmøntning i 2024 og 2025. De indbefattede puljer er:

- Kollektiv trafik: 20 mio. kr. i 2024 og 2025.
- Kombinationsrejseanlæg: 25 mio. kr. i 2024.
- Trafikcentral: 20 mio. kroner i 2024 og 10 mio. kroner i 2025.
- Miljø og biodiversitet: 10 mio. kr. i 2024 og 2025.
- Klimasikring: 6 mio. kr. i 2024 og 12 mio. kr. i 2025.
- Sikkerhed i skole: 25 mio. kr. i 2025.
- Tilgængelighedspulje: 4 mio. kroner i 2024 og 2025.

VELFÆRDSTILBUD I LOKALOMRÅDER

Velfærdspuljen

Aarhus Kommunes investeringsplan 2024-33 indeholder en pulje til velfærdstilbud i lokalområder og en oplandspulje. Puljen til velfærdstilbud udgør 30 mio. kr. årligt fra 2024 og frem, i alt 300 mio. kr. og oplandspuljen udgør 10 mio. kr. årligt i alt 100 mio. kr. Byrådet forelægges en indstilling, som fastlægger de nærmere rammer for puljerne inden sommeren 2022.

Der er til budgetlægningen for 2022 fremsendt forslag til prioriteringen af anlægsbufferen, der relaterer sig til puljen for velfærdstilbud. Derudover har Oplandsudvalget (opgaveudvalg) afgivet deres anbefalinger, herunder om tættere dialog med fællesrådene, støtte til nye mødesteder, især for unge mv.

Selvom rammerne for udmøntning af puljerne endnu ikke er fastlagt, anbefales det at give en forhåndstilkendegivelse til de projekter, der helt eller delvist kan kvalificere til finansiering fra puljen til velfærdstilbud i lokalområder og/eller oplandspuljen. Det gælder for Sundhed og Omsorgs forslag om modernisering af lokalcentre, Kultur og Borgerservices forslag om nyt bibliotek / medborgercenter i Tranbjerg samt forslaget om lokale dagtilbudspladser i udkanten af kommunen.

Det forudsættes derfor, at de nævnte projekter kan finansieres helt eller delvist fra puljen til velfærdstilbud i lokalområder og eventuelt fra oplandspuljen. Som grundlag herfor forventes det, at der på tværs af afdelinger og i samarbejde med lokalområdet sker en afdækning af lokalområdets

eksisterende faciliteter og bygninger samt behov for velfærdstilbud, medborgercentre mv., således at samlokalisering kan indtænkes i udarbejdelsen af et konkret projekt.

Det er erfaringen, at det i tværgående projekter er vigtigt at udpege en tovholder med en klar organisatorisk reference, således at der sikres fremdrift i planlægningen. Det forudsættes, at Magistraten træffer beslutning herom i hvert enkelt tilfælde, indtil de generelle rammer for puljerne er fastlagt.

Når der er sket en behovsafdækning på tværs og i samarbejde med lokalområderne og en samlet vurdering af faciliteter og mulighed for samlokalisering i et område, kan der fremsendes indstilling til Byrådet om anlægsbevilling finansieret helt eller delvist fra velfærdspuljen. Det må samtidig forventes, at hvis der skabes grundlag for fælles velfærdsbyggeri, kan det betyde, at eksisterende byggeri overflødiggøres eller indgår i finansiering af det fælles.

Konkret for opførelse af lokale dagtilbudspladser i udkanten af kommunen vil det være udgangspunktet, at der er tale om et skoledistrikt, hvor der er mere end 4 km eller mere end ½ time med offentlig transport til nærmeste by uden for anvisningsdistriktet og indenfor garantidistriktet, men beslutningen vil også samtidig bero på mulighederne for samlokalisering og en afvejning i forhold til øvrige ansøgninger til puljen for velfærdstilbud i lokalområder.

Oplandspuljen

I udmøntningen af oplandspuljen skal snitflader til velfærdspuljen indtænkes, hvor det er relevant. I udmøntningen af oplandspuljen bygges der derfor også bro mellem på den ene side de lokale visioner, idéer og ønsker i oplandet og på den anden side de velfærdstilbud og velfærdsopgaver, som kommunen er forpligtet til at levere. Formålet er i fællesskab at skabe mest muligt værdi.

Dermed kan det som nævnt blive relevant at bruge oplandspuljen i sammenhæng med de konkrete projekter, der er nævnt overfor. Udmøntningen af oplandspuljen og faciliteringen af implementeringen af puljen varetages af Borgmesterens Afdeling på baggrund af løbende dialog med borgerne om ønsker, behov og muligheder. Udmøntningen af oplandspuljen tager udgangspunkt i investeringsplanen 2024-2033, Oplandsudvalgets anbefalinger samt ønsker og behov defineret af borgerne i oplandet samt byrådets tidligere beslutninger om medborgerskab og deltagerbudgetter.